

Zborník abstraktov

5.ročník česko-slovenskej vedeckej konferencie

KVALITA ŽIVOTA 2021 **„Kariéra, rodina a COVID-19“**

26.-27. 8. 2021

Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove

Vedecký výbor konferencie:

prof. PhDr. Jozef Džuka, CSc.
prof. PhDr. Beáta Balogová, PhD.
doc. PhDr. Tatjana Búgelová, CSc.
doc. PhDr. Štefan Vendel, CSc.
PhDr. Elena Pavlúvčíková, PhD.
doc. PhDr. Gabriela Mikulášková, PhD.
doc. Mgr. Gabriela Kravčáková, PhD.
doc. Mgr. Marcel Martončík, PhD.

Organizačný výbor konferencie:

doc. Mgr. Peter Babinčák, PhD.
PhDr. Monika Kačmárová, PhD.
Mgr. Jana Lukáčová, PhD.
Mgr. Martina Šlosáriková
Mgr. Lenka Vargová

Organizátori konferencie: Inštitút psychológie FF PU v Prešove

Miesto konania: Filozofická Fakulta Prešovskej univerzity v Prešove

Kontakt: kvalitazivota2021@ff.unipo.sk

Zostavila: Mgr. Lenka Vargová, Mgr. Martina Šlosáriková

Prednášky a referáty.....	6
Príspevok kariérneho poradenstva ku kvalite života	
Štefan Vendel.....	6
Kariérová nerozhodnosť z hľadiska emocionálnej inteligencie a sebaúčinnosti u študentov stredných odborných a umeleckých škôl	
Natália Kúšiková.....	6
Studenti se specifickými potrebami v době distanční výuky na vysoké škole	
Anna Kucharská & Kristýna Janyšková	7
Život seniora dnes a zajtra	
Taťjana Búgelová.....	7
Dynamika partnerských vzťahov a rodinného života	
Elena Pavlůvčíková.....	7
Kvalita života a jej význam v rozvoji ľudského kapitálu	
Veronika Žárská.....	8
Mentálne zdravie a rodina dospievajúcich počas pandémie koronavírusu	
Mária Bačíková & Anna Janovská	8
EARA Európska asociácia pre výskum v adolescencii	
Mária Bačíková.....	8
Behaviorální aspekty pandemie COVID-19 v ČR a důsledky pro veřejné zdraví	
Helena Hnilicová, Zdeněk Kučera, Karolína Dobiášová & Jolana Kopsa Těšínová.....	8
Prožívání pandemie koronaviru a změny kvality života v jejím průběhu	
Štefan Medzihorský, Diana Jiříštová & Michal Svoboda.....	9
Dopad pandémie COVID-19 na rodinu	
Viacheslav Basaliukov.....	9
Pandémia COVID-19 a rodiny s deťmi s poruchou autistického spektra	
Katarína Polónyiiová, Ivan Belica, Hana Celušáková, Katarína Janšáková, Mária Kopčíková, Žofia Szapuová, Daniela Ostatníková	10
Dopad pandémie Covid-19 na bezbrannosť obetí domáceho násillia	
Iveta Schusterová.....	10
Riešenie stratégií nielen počas pandémie, ale aj opatrenia pomoci realizované na univerzite Márie Curie-Skłodowskej v Lubline	
Marlena Stradomska	10
Impact of the pandemic on incomes and poverty risk in European states	
Tomasz Slapczynski.....	11
Zmeny depresie v čase pandémie	
Peter Babinčák	11

Workshopy.....	12
Kariérne poradenstvo	
Štefan Vendel.....	12
Život a práca seniora z pohľadu rôznych generácií	
Taťjana Búgelová.....	12
Krízové poradenstvo	
Elena Pavlucčíková.....	12
Syntéza empirického poznania v sociálnych a behaviorálnych vedách	
Ivan Ropovík.....	12
Posterová sekcia	13
Koreláty stresu súvisiaceho s COVID-19	
Jaroslava Babjaková, Lenka Vargová & Martina Šlosáriková	13
Duševné zdravie vysokoškolských študentov po období najprísnejšieho lockdownu	
Bibiána Jozefiaková, Natália Kaščáková, Matúš Adamkovič & Jozef Hašto	13
Vplyv obranných mechanizmov na subjektívnu spokojnosť so životom a pandémie COVID-19	
Katarína Matejová.....	13
Úroveň reziliencie voči prežívanej záťaži počas pandemickej situácie	
Antónia Sabolová Fabianová & Anna Jašková.....	14
Zmena fyzickej aktivity, nespokojnosť s telom a postoje k stravovaniu u adolescentov počas pandémie COVID-19	
Lucia Barbierik, Mária Bačíková & Nikoleta Bacúšanová	14
Možnosti terapeutických techník pri liečbe traumy detí	
Gabriela Mikulášková.....	14
Dôveryhodnosť obetí domáceho násillia v kontexte psychologickkej diagnostiky	
Gabriela Mikulášková & Slávka Karkošková.....	14
Problematika spoločenskej dôvery v štát v kontexte dôsledkov pandémie COVID-19 na kvalitu života ľudí	
Peter Garbarčík	14
Alternatíva vývoja ekonomiky po kovidovej kríze a jej dopady na kvalitu života	
Marek Dobeš.....	14
Sociálna práca v pandemickej situácii	
Martin Hamadej, Beáta Balogová & Miriama Boriščáková	14
Kvalita pracovnej starostlivosti o seba u sociálnych pracovníkov/čok v čase pandémie vo vybraných zariadeniach pre seniorov	
Martin Knurovský & Beáta Balogová	14
Vedomosti o starnutí a sociodemografické charakteristiky vysokoškolských študentov manažmentu, medicíny, psychológie a iných lekárskech odborov	
Jana Lukáčová, Monika Kačmárová, & Taťjana Búgelová.....	14

Odpustenie u seniorov v súvislosti so životnou spokojnosťou	
Iveta Schusterová	14
Súvislosti tendencie odpustiť druhým, sebe a situáciám s osobnostnými črtami Big Five	
Lucia Záhorcová	14
Odpustenie vo vzťahu k prežívanej životnej zmysluplnosti u rozvedených jednotlivcov	
Anabela Bujalková & Lucia Záhorcová	14
Depresia, anxieta, stres a ďalšie psychosociálne prediktory problematického používania internetu a sociálnych médií u vysokoškolských študentov	
Kristína Kmecová & Peter Babinčák	14
Podpora autonómie a psychologická kontrola zo strany rodičov ako prediktory subjektívnej pohody adolescentov	
Monika Kačmárová & Monika Navrátilová	14
Subjektívne vnímaná miera starostlivosti o seba v pomáhajúcich profesiách - predstavenie predvýskumu	
Zuzana Poklembová, Martin Hamadej, Antónia Sabolová Fabiánová & Miriama Boriščáková	14
Kvalita sociálnych intervencií v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately	
Miriama Boriščáková, Beáta Balogová & Martin Hamadej	14
Všeobecný základný príjem ako nástroj udržania kvality života	
Marek Dobeš	14

Prednášky a referáty

Pozvaná prednáška

Príspevok kariérneho poradenstva ku kvalite života

Štefan Vendel

Prešovská univerzita v Prešove

Abstrakt: Pri plánovaní kariéry sa väčšina ľudí spolieha na rady priateľov a rodiny alebo dokonca na vlastnú intuíciu bez toho, aby využili profesionálne rady a podporu. Ale keď to urobia, ľahko si môžu zvoliť zamestnanie, ktoré nie je pre nich to pravé. Či už ide o študenta s minimálnymi pracovnými skúsenosťami alebo etablovaného odborníka s dlhoročnými skúsenosťami, v istých životných obdobiach sa môžu ocitnúť v situácii, keď majú pocit, že ich práca neuspokojuje a hľadajú zmenu. Ak je to tak, je vhodné zvážiť využitie pomoci profesionálneho kariérneho poradcu. Kariérne poradenstvo je pre tých, ktorí sa nachádzajú na životnej križovatke veľmi prospešné. Pomáha jednotlivcovi lepšie porozumieť sebe samému a prijímať o svojej kariére informované rozhodnutia. Existuje viacero možností využitia služieb kariérneho poradenstva a podpory - či už osobným kontaktom s poradcom alebo online. Príspevok poukazuje na hlavné výhody tohto druhu pomoci.

Kľúčové slová: kariérne poradenstvo, plánovanie kariéry

Kariérová nerozhodnosť z hľadiska emocionálnej inteligencie a sebaúčinnosti u študentov stredných odborných a umeleckých škôl

Natália Kúšiková

Trnavská univerzita v Trnave

Abstrakt: Cieľom bakalárskej práce bolo objasniť vzťah medzi kariérovou nerozhodnosťou, emocionálnou inteligenciou a sebaúčinnosťou u študentov stredných škôl s umeleckým zameraním v porovnaní so študentmi stredných odborných škôl. Výskumnú vzorku tvorilo 324 respondentov vo veku 16-19 rokov ($M=17,4$; $SD=1,09$), z toho 153 respondentov navštevuje školu s umeleckým zameraním ($SD=1,04$) a 171 respondentov navštevuje strednú školu s odborným zameraním ($SD=1,13$). Vo výskume boli použité dotazníky Emocionálne a osobnostné faktory spojené s rozhodovaním o kariére [EPCD – The Emotional and Personality Career Difficulties scale, 2008], Dotazník črtovej emocionálnej inteligencie [TEIQue-SF – Trait Emotional Intelligence Questionnaire – Short form, 2009], Škála všeobecnej sebaúčinnosti [GSES – General Self-Efficacy Scale, 1992]. Výsledky potvrdili negatívny vzťah kariérovej nerozhodnosti a emocionálnej inteligencie ($p=0,001$) a pozitívny vzťah medzi kariérovou nerozhodnosťou a sebaúčinnosťou ($p<0,001$). Výsledky tiež preukázali vyššiu mieru kariérovej nerozhodnosti u študentov škôl s odborným zameraním ($M=6,18$; $SD=0,84$) v porovnaní so študentmi umeleckých škôl ($M=5,85$; $SD=0,79$). Práca môže byť prínosná z hľadiska kariérového poradenstva pre študentov stredných škôl, pretože zdôrazňuje význam emocionálnej inteligencie a sebaúčinnosti v procese kariérového rozhodovania.

Kľúčové slová: adolescencia, kariérové rozhodovanie, emocionálna inteligencia, sebaúčinnosť, kariérová nerozhodnosť

Studenti se specifickými potřebami v době distanční výuky na vysoké škole

Anna Kucharská & Kristýna Janýšková

Karlova univerzita v Praze

Abstrakt: Pandemie COVID-19 měla zásadní dopad na vzdělávání. Poměrně hodně byly řešeny a medializovány otázky, jak zajistit on-line vzdělávání u žáků a studentů základních a středních škol. Oficiálně bylo přijímáno tvrzení, že zajištění distančního vzdělávání je ve vyšší míře možné a bez větších obtíží u studentů vysokých škol, čehož bylo také, jak se ukazuje v průzkumech napříč vysokými školami v ČR, dosaženo. Současně se ale ukázalo, že ne všichni studenti VŠ přechod na distanční výuku zvládli. Mezi ohroženými skupinami, které distanční výuka mohla poznamenat a ovlivnit kvalitu vzdělávání, byli studenti se speciálními potřebami. Příspěvek seznamuje s výsledky průzkumu provedeného na PedF UK v Praze, který si kladl za cíl postihnout přínosy i omezení, jak distanční výuku zvládali právě studenti se SP. Doplněn bude také pohledem pedagogů na specifické obtíže a potřeby studentů se SP v době online výuky.

Klíčové slová: COVID-19, distanční výuka, studenti se speciálními potřebami, strategie zvládání, reakce na stres

Pozvaná přednáška

Život seniora dnes a zajtra

Tat'jana Búgelová

Prešovská univerzita v Prešove

Abstrakt: Autorka sa v príspevku zameriava na aktuálny život seniorov prostredníctvom parciálnych výskumných štúdií, ktoré realizovala v rámci výskumných projektov zameraných na seniorskú problematiku v posledných desiatich rokoch v spolupráci so svojim výskumným tímom. Autorka sústreďuje pozornosť na životnú spokojnosť seniorov vrátane sociálnej a ekonomickej saturácie, na pracujúcich seniorov a s tým súvisiacimi problémami z hľadiska výkonu, efektivity a spolupráce. Osobitnú pozornosť autorka venuje ageizmu, spoločenskej odlúčenosti a predsudkom voči staršej generácii. Na základe zhrňujúcich poznatkov sa autorka zamýšľa nad proklamovanou a reálnou starostlivosťou o seniorov na Slovensku smerom do budúcnosti.

Klíčové slová: senior, sociálna saturácia, životná spokojnosť, senior a zamestnanie, ageizmus

Pozvaná prednáška

Dynamika partnerských vzťahov a rodinného života

Elena Pavlůvčíková

Prešovská univerzita v Prešove

Abstrakt: Dynamika partnerských vzťahov v minulosti, prítomnosti a zamyslenie sa nad budúcnosťou vzťahov a rodinného života je predmetom nášho príspevku. Partnerské vzťahy a rodinný život vždy odrážajú historické obdobie, v ktorom sa realizujú. Vzťahy odrážajú sociálne, ekonomické a politické vplyvy doby. Zvyšujúca sa celková kvalita života sa odráža v nárokoch na vyššiu kvalitu partnerských vzťahov. Podstatné zmeny vo vzťahoch smerujú k dosiahnutiu väčšej spokojnosti, emocionálnemu naplneniu a intimitě. V súčasnosti spôsobila dočasné zmeny v režime rodinného života pandémie COVID-19 a to zvýšením nárokov na fungovanie v rodine. Zatiaľ nepoznáme jej dlhodobější dopad na vzťahy. Pandémia však evidentne ovplyvnila psychickú stabilitu jednotlivcov a ukázala nutnosť sanácie duševného zdravia.

Klíčové slová: partnerské vzťahy, rodina, Covid-19, duševné zdravie

Kvalita života a jej význam v rozvoji ľudského kapitálu

Veronika Žárska

Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne

Abstrakt: Kvalita života zahŕňa veľa komponentov, z ktorých časť je objektívna a dá sa pomerne dobre odmerať, zatiaľ čo druhá časť z nich je značne subjektívna a meranie je problematické. Podobne problematické je aj vyjadriť úroveň rozvoja ľudského kapitálu, nakoľko ide o kvalitatívnu charakteristiku, ktorú je potrebné vyjadriť kvantitatívne. Samotná kvalita života je niekedy považovaná za jeden z ukazovateľov úrovne rozvoja ľudského kapitálu. V čase celosvetovej pandémie ochorenia Covid-19 sa dá predpokladať, že vývoj oboch premenných bude ovplyvnený sociálno-ekonomickými zmenami, ku ktorým došlo v dôsledku zavádzania lockdownov a núteného obmedzovania sociálnych kontaktov. Cieľom príspevku je teoreticky vymedziť vzájomné súvislosti medzi skúmanými premennými a na základe vybraných štatistických ukazovateľov zistiť k akým zmenám došlo vplyvom pandémie.

Kľúčové slová: kvalita života, ľudský kapitál, Slovenská republika

Mentálne zdravie a rodina dospelých počas pandémie koronavírusu

Mária Bačíková & Anna Janovská

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Abstrakt: Cieľom predkladaného príspevku je popísať rodové rozdiely vo vnímaných zmenách v mentálnom zdraví adolescentov a rodinnej atmosfére počas pandémie koronavírusu. Druhým cieľom je overiť, do akej miery kvalita rodinného fungovania predikuje vnímanie týchto zmien. Štúdia bola realizovaná v rámci medzinárodného projektu INPACT-C19. Online dotazník vyplnilo 332 dospelých (priemerný vek 17,3; 64,5% dievčat). Dievčatá uvádzali významne väčšie vnímané zhoršenie v mentálnom zdraví ako chlapci. Rod a fungovanie rodiny v interakcii s vekom významne predikovali vnímané zmeny v mentálnom zdraví. Horšie fungovanie rodiny najsilnejšie predikovalo vnímané zhoršenie v mentálnom zdraví u mladších adolescentov.

Kľúčové slová: pandémie koronavírusu, mentálne zdravie, rodina, adolescencia

EARA Európska asociácia pre výskum v adolescencii

Mária Bačíková

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Behaviorální aspekty pandemie COVID-19 v ČR a důsledky pro veřejné zdraví

Helena Hnilicová, Zdeněk Kučera, Karolína Dobiášová & Jolana Kopsa Těšinová

Univerzita Karlova v Praze

Abstrakt: Příspěvek představuje výstupy projektu WHO/Euro, MZČR a 1. LF UK, který se týkal chování lidí v době pandemie COVID-19. Výzkum byl realizován ve 22 evropských zemích s použitím stejné metodologie vytvořené WHO a Universitou Erfurt. V ČR byl realizován ve 3 vlnách na reprezentativním vzorku 1000 respondentů formou dotazníkového šetření. Výsledky ukázaly, že vnímání rizika nákazy v souvislosti s pandemií bylo v českém prostředí nízké bez ohledu na narůstající počet nakažených a zemřelých. Přetrvával optimismus z hlediska vnímání osobní náchylnosti k naze. Životní pohoda byla po úspěšném zvládnutí první

vlny nadprůměrná, v souvislosti se zhoršením pandemické situace však mírně poklesla. Dodržování preventivních opatření bylo dlouhodobě relativně nízké a trend byl spíše klesající. Pozitivním zjištěním byl nárůst podílu těch, kteří se v souvislosti s pandemií snažili „ozdravit“ životní styl. Naznačuje to, že si lidé více uvědomují souvislost mezi způsobem života a odolností vůči nemocem.

Klíčové slova: pandemie COVID-19, vnímání rizika, životní pohoda, životní styl

Prožívání pandemie koronaviru a změny kvality života v jejím průběhu

Štefan Medzihorský, Diana Jiříštová & Michal Svoboda

Vysoká škola aplikované psychologie v Praze

Abstrakt: Studie se zabývá prožíváním respondentů v období ohrožení onemocněním COVID 19 během první a druhé vlny a po ukončení nouzového stavu v dubnu 2021 v České republice. Cílem studie bylo zjistit pocity, které v průběhu pandemie měli občané a studenti vysokých škol, a jejich vývoj. Metodou byl dotazník prožívání s 26 uzavřenými otázkami s možností výběru z nabídnutých odpovědí a s 3 otevřenými otázkami. Výzkumný vzorek tvořilo 1 186 respondentů. Výsledky byly porovnávány chí kvadrát testem na 1% hladině významnosti. Ve všech zkoumaných obdobích byly významné rozdíly zaznamenány mezi skupinami studentů a občanů a mezi skupinami mužů a žen. Dle výsledků ženy měly oproti mužům mnohem vyšší míru obav a nejistoty. Respondenti ve druhé vlně vykazovali mimo jiné nárůst obav o sebe a o své blízké. Studenti pak na rozdíl od občanů uváděli, že u většiny se oproti stavu před pandemií zvýšil pocit sebeúcty a zároveň pocit osamocení. Po ukončení nouzového stavu vnímali studenti i občané ve svém okolí ve větší míře pesimistickou a rezignovanou náladu oproti první a druhé vlně.

Klíčové slova: emoce, prožívání, pandemie, COVID 19, nouzový stav

Dopad pandemie COVID-19 na rodinu

Viacheslav Basaliukov

Univerzita Komenského v Bratislave

Abstrakt: Článok sa venuje aktuálnemu problému dopadu pandémie COVID 19 na rodinu, ako malú skupinu a hlavnú sociálnu inštitúciu. Pandémia COVID-19 priniesla veľké spoločenské a ekonomické zmeny do každodenného života rodín a jej členov. Početné štúdie poukazujú na vplyv pandémie COVID-19 na duševné zdravie bežnej populácie so zvýšenou úzkosťou a depresiou. Cieľom našej štúdie bolo študovať vplyv pandémie ako globálneho multi-stresového faktora na rodinu a jej členov. Analýza vývoja pandémie a vedecké údaje preukázali, že vplyv pandémie COVID 19 na rodinu a jej členov pozostáva z komplexu biologických, psychologických a sociálnych faktorov. Výsledky štúdie ukazujú, že vplyv pandémie COVID-19 na rodinu závisí viac od modelu rodiny, štruktúry komunikácie v rodine a osobnostných charakteristík jej členov, než od biologických charakteristík vírusu a skutočnej epidemiologickej situácie.

Klíčové slova: pandémie COVID 19, duševné zdravie, rodina

Pandémia COVID-19 a rodiny s deťmi s poruchou autistického spektra

Katarína Polónyiová, Ivan Belica, Hana Celušáková, Katarína Janšáková, Mária Kopčíková, Žofia Szapuová, Daniela Ostatníková
Univerzita Komenského v Bratislave & VÚDPaP v Bratislave

Abstrakt: Náš výskum bol zameraný na sledovanie zmien v duševnom zdraví počas prvej a druhej vlny pandémie COVID-19 u rodín s deťmi s poruchou autistického spektra (PAS) v porovnaní s rodinami s neurotypickými deťmi. U detí sme sledovali predovšetkým mieru maladaptívneho správania a problémov so spánkom a u rodičov príznaky depresie, úzkosti a stresu. Výskum bol realizovaný formou online dotazníka a zúčastnilo sa ho spolu 332 rodičov. Počas prvej vlny sme zaznamenali vyššiu mieru úzkosti len u rodičov detí s PAS. Počas druhej vlny došlo k výraznému zhoršeniu depresie, úzkosti aj stresu u rodičov v oboch skupinách, no signifikantne viac u rodičov detí s PAS. Medzi prvou a druhou vlnou vzrástlo tiež internalizované maladaptívne správanie detí s PAS. Maladaptívne správanie autistických ako aj neurotypických detí pozitívne korelovalo s prežívaním depresie, úzkosti a stresu ich rodičov, čo poukazuje na potrebu zvýšenej podpory celým rodinám, nie len jednotlivým členom. Výskum bol podporený grantmi APVV 15-0045 a APVV 15-0085.

Kľúčové slová: porucha autistického spektra, COVID-19, duševné zdravie

Dopad pandémie Covid-19 na bezbrannosť obetí domáceho násillia

Iveta Schusterová
Trnavská univerzita v Trnave & Poradňa obetiam násillia v Trnave

Abstrakt: Pandemická situácia v súvislosti s Covidom-19 zhoršila situáciu obetí domáceho násillia, ktoré ostali izolované v jednom byte, dome s násilníkom. Počas pandémie došlo k prepojeniu dvoch rizikových faktorov. Samotná karanténa bola spojená s izoláciou od okolitého sveta vytváraním tzv. bublín, a navyše sa spojila so sociálnou izoláciou od okolia typickou pre psychickú formu domáceho násillia, čo viedlo k vyostreniu situácií v rizikových rodinách a podpísalo sa pod štatistiky Liniek pomoci.

Kľúčové slová: pandémia Covid-19, domáce násillie, izolácia, Linky pomoci

Riešenie stratégií nielen počas pandémie, ale aj opatrenia pomoci realizované na univerzite Márie Curie-Sklodowskej v Lubline

Marlena Stradomska
University of Maria Curie-Sklodowska v Lubline

Abstrakt: Táto prezentácia je zhrnutím úvah z výskumu uskutočneného v spolupráci s akademickou obcou a organizáciami zameranými na prevenciu z hľadiska samovražedného správania. Ľudia, ktorí potrebujú odbornú pomoc, sa čoraz častejšie telefonujú s telefónom pomoci UMCS. V súvislosti s implementáciou projektu prevádzkovania tiesňového telefónu a podpory využívania ďalších komunikátorov (Skype) v rámci aktivít Univerzity Márie Curie-Sklodowskej v Lubline sa rozhodlo uviesť teoretické a praktické aspekty týkajúce sa vnímaného psychologického blahobytu, ako aj otázky súvisiace so zodpovednosťou a starostlivosťou v tejto veci. Počas obdobia podpory bolo krytých 150 ľudí (od marca 2020 - teraz do júla 2021). Každá osoba využila najmenej 3 konzultácie, pričom ich maximálny počet bol 40. Autor teda od

začiatku pandémie vykonal viac ako 800 zásahov. Ľudia, ktorí mali úžitok z núdzovej konzultácie, boli vo veku 18-50 rokov. Iniciatíva sa zamerala hlavne na ľudí súvisiacich s UMCS, ale medzi tými, ktorí potrebovali podporu, boli aj absolventi a rodičia študentov.

Kľúčové slová: samovražda, psychológia, univerzita, prevencia, linka dôvery

Impact of the pandemic on incomes and poverty risk in European states

Tomasz Slapczynski

University of Maria Curie-Sklodowska v Lubline

Abstrakt: In the pandemic 2020, the average employment income of the EU working-age population (18-64) decreased by 7%. compared to 2019. However, the median disposable household income as well as the poverty risk index remained stable, with different trends across countries. The estimated decrease in the median income from employment is around 7.2%. at the level of the entire European Union. These losses were largely due to an unprecedented increase in the number of employees absent or working shortened hours and are spread very unevenly between countries. The income loss is particularly large for the most vulnerable subgroups of the working population. This is the reason the Covid 19 influenced the living standard of the families in Europe.

Kľúčové slová: family average income, poverty, economic problems, quality life in Europe, crisis situations

Zmeny depresie v čase pandémie

Peter Babinčák

Prešovská univerzita v Prešove

Workshopy

Kariérne poradenstvo

Štefan Vendel

Prešovská univerzita v Prešove

Vypracovanie dobrého plánu kariéry je pre úspech v pracovnom živote rozhodujúce. Či v prípade, že jedinec končí štúdium alebo má dlhoročné skúsenosti v nie príliš uspokojivom zamestnaní, je dôležité poznať kľúčové kroky, ktoré pomôžu nájsť čo najvhodnejšiu cestu pracovným životom. Absolventi škôl a ďalší pracovníci často končia tak, že prechádzajú zo zamestnania do zo zamestnania dúfajú, že im dokonalá pracovná pozícia spadne takpovediac do lona. No najúčinnejšou metódou hľadania kariéry, ktorá vyhovuje osobným hodnotám a ambíciám, je zostaviť si premyslený plán a týmto sa riadiť. Tento workshop informuje o niekoľkých faktoroch, ktoré je potrebné pri plánovaní kariéry zvážiť.

Život a práca seniora z pohľadu rôznych generácií

Tatjana Búgelová

Prešovská univerzita v Prešove

Cieľom workshopu je predstaviť viacero tém ako miera pracovitosti a ochoty pracovať v priereze troch generácií; výhody a nevýhody zamestnávania seniorov z hľadiska zamestnancov a zamestnávateľov; recipročný ageizmus. Po každej z týchto tém bude nasledovať diskusia.

Krízové poradenstvo

Elena Pavlucčíková

Prešovská univerzita v Prešove

Interaktívny workshop s možnosťou vzájomnej diskusie účastníkov, kladenia otázok a hľadania odpovedí. Predkladanie prípadov, ktoré sa nedajú ľahko riešiť obvyklými stratégiami zvládania náročných situácií u jedincov a vyžadujú odbornú pomoc. Prípady môžu byť formulované vo forme kazuistík a nastolených otázok a týkať sa aj súčasnej pandémie COVID 19 a jej dopadu na jedinca a rodinu. Workshop je určený pre praktikov, študentov doktorandského štúdia, odborníkov, ktorí prednášajú praktické poradenské disciplíny a širšiu odbornú verejnosť. Cieľom je možnosť bezprostrednej komunikácie a výmena skúseností medzi účastníkmi. Uskutoční sa kombinovanou prezenčnou a online formou.

Syntéza empirického poznania v sociálnych a behaviorálnych vedách

Ivan Ropovík

Prešovská univerzita v Prešove

Posterová sekcia

Koreláty stresu súvisiaceho s COVID-19

Jaroslava Babjaková, Lenka Vargová & Martina Šlosáriková

Prešovská univerzita v Prešove

Abstrakt: Obdobie pandémie ochorenia COVID-19 prinieslo mnoho zmien v oblastiach súvisiacich s bežným fungovaním. V snahe zabrániť šíreniu tohto vírusu boli zavedené rôzne opatrenia. Mnohí ľudia prežívali strach o svoje zdravie, o zdravie svojich blízkych, obavy ohľadom finančnej situácie, či neistotu. Obdobie po vypuknutí pandémie COVID-19 môže byť preto nepochybne spojené s vyššou mierou prežívaného stresu. Cieľom predkladaného príspevku je preskúmať koreláty stresu súvisiaceho s COVID-19. Skúmané boli vybrané sociodemografické premenné, premenné súvisiace so zdravím, ekonomickou situáciou, so všeobecne vnímaným stresom, odolnosťou a vnímaním závažnosti COVID-19. Výskumný súbor tvoril reprezentatívny súbor 1414 slovenských respondentov. Prínosom tejto štúdie je identifikovanie premenných, ktoré sú vo vzťahu so stresom súvisiacim s COVID-19. Objasnenie toho, ktoré premenné môžu byť spojené s vyššou mierou prežívaného stresu môže byť v kontexte duševného zdravia nápomocné pri ďalších vlnách tejto pandémie.

Kľúčové slová: COVID-19, stres, zdravie, ekonomická situácia, vnímanie závažnosti COVID-19, odolnosť

Duševné zdravie vysokoškolských študentov po období najprísnejšieho lockdownu

Bibiána Jozefiaková, Natália Kaščáková, Matúš Adamkovič & Jozef Hašto

Univerzita Palackého v Olomouci & Prešovská univerzita v Prešove

Abstrakt: Výskumy v súvislosti s pandemiou COVID – 19 častokrát poukazujú na zhoršenie v oblasti duševného zdravia u rôznych skupín obyvateľstva, pričom sa veda diskutuje aj o skupine študentov. Cieľom našej práce preto bolo preskúmať duševné zdravie a prežívanie študentov vysokých škôl na Slovensku (N=2107) v období po najprísnejšom lockdowne. Výsledky sme porovnali so skupinou mladých ľudí vo veku 18-30 rokov z reprezentatívnej vzorky obyvateľov Slovenska (N = 213; zber dát pred pandemiou, v r. 2019). Pozorovali sme významné rozdiely vo všetkých sledovaných skóre dotazníka Brief symptom inventory (depresia, úzkosť, hostilita, paranoidita, fóbická úzkosť, senzitivita, obsesie, psychoticizmus, somatizácia) a tiež v celkovej závažnosti ťažkostí ($p < 0,001$). Na základe výsledkov môžeme povedať, že vysokoškolskí študenti v období po najprísnejších reštrikciách na Slovensku prežívali signifikantne výraznejšie duševné ťažkosti ako ich rovesníci v období pred pandemiou.

Kľúčové slová: vysokoškolskí študenti, COVID - 19, ťažkosti s duševným zdravím

Vplyv obranných mechanizmov na subjektívnu spokojnosť so životom a pandémia COVID-19

Katarína Matejová

Katolícka univerzita v Ružomberku

Abstrakt: Cieľom príspevku je zisťovanie súvislosti medzi spokojnosťou so životom a využívaním obranných mechanizmov v kontexte prebiehajúcej mimoriadnej pandemickej situácie. Modifikácia dotazníka The Temporal Satisfaction with Life Scale [Pavot, Diener & Suh] umožňuje posudzovať vnímanú spokojnosť so životom pred vypuknutím pandémie, v aktuálnej situácii a anticipovanú spokojnosť v budúcnosti. Dotazník Defense Style Questionnaire DSQ-40 [Bond et al.] identifikuje využívanie 20 obranných mechanizmov, ktoré

ďalej klasifikuje na zrelé, nezrelé a neurotické obranné štýly. Výskumu sa zúčastnilo 300 dospelých vo veku od 25 do 50 rokov. Predpokladáme, že využívanie zrelej obranných mechanizmov súvisí s vyššou mierou spokojnosti so životom v rôznych časových rámcoch, zatiaľ čo využívanie nezrelej a neurotických obranných mechanizmov s nižšou mierou spokojnosti so životom. Výsledky prinesú možnosti praktickej implikácie pre zvládanie pandemickej situácie využitím rôznych obranných mechanizmov.

Kľúčové slová: obranné mechanizmy, spokojnosť so životom

Úroveň reziliencie voči prežíanej záťaži počas pandemickej situácie

Antónia Sabolová Fabianová & Anna Jašková

Prešovská univerzita v Prešove

Abstrakt: V príspevku sú prezentované čiastkové zistenia pilotnej štúdie. Zámerom príspevku je v informatívnej rovine priblížiť potenciálne špecifiká, ktoré vplyvajú na úroveň reziliencie počas zažíanej pandemickej situácie. Jednotlivé vymedzenia a zistenia sú prezentované v kontexte výchovno-vzdelávacieho procesu v pandemickej situácii, ktorá bola zvolená ako stresor – zdroj ovplyvňujúci úroveň reziliencie pedagóga.

Kľúčové slová: Reziliencia, záťažová situácia, pandemická situácia, COVID-19

Zmena fyzickej aktivity, nespokojnosť s telom a postoje k stravovaniu u adolescentov počas pandémie COVID-19

Lucia Barbierik, Mária Bačíková & Nikoleta Bacúšanová

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Abstrakt: Nespokojnosť s telom a dysfunkčné stravovanie patria medzi problémy prehľbujúce sa vďaka protipandemickým opatreniam najmä u adolescentov. Fyzická aktivita mladých ľudí bola v tomto období rovnako podrobená skúške a zmeny v nej sú očakávané. Predkladaná štúdia sleduje do akej miery sa líšia nespokojnosť s telom a postoje k stravovaniu vzhľadom na zmenu fyzickej aktivity v čase pandémie. Do online zberu dát sa zapojilo 221 adolescentov (60,6% ženy, priemerný vek=17,43) zo Slovenska. Zodpovedali na otázky o fyzickej aktivite pred a počas protipandemických opatrení, nespokojnosti s tvarom tela a postojoch k stravovaniu. Dáta boli spracované využitím frekvenčných analýz a analýzy variancie. Výsledky poukazujú na určité zmeny vo fyzickej aktivite a významné rozdiely v nespokojnosti s telom: $F(2,218)=3,09$, $p=0,048$ a v dietovaní: $F(2,218)=3,06$, $p=0,049$ vzhľadom na zmenu vo fyzickej aktivite. Zistenia naznačujú spojenie medzi zvýšenou fyzickou aktivitou v čase pandémie COVID-19 a vyššou nespokojnosťou s telom ako aj dysfunkčnejšími postojmi k stravovaniu.

Kľúčové slová: nespokojnosť s telom, postoje k stravovaniu, fyzická aktivita, adolescenti, pandémia COVID-19

Možnosti terapeutických techník pri liečbe traumy detí

Gabriela Mikulášková

Prešovská univerzita v Prešove

Dôveryhodnosť obetí domáceho násilia v kontexte psychologickej diagnostiky

Gabriela Mikulášková & Slávka Karkošová

Prešovská univerzita v Prešove &
Justičná akadémia Slovenskej republiky

Problematika spoločenskej dôvery v štát v kontexte dôsledkov pandémie COVID-19 na kvalitu života ľudí

Peter Garbarčík

Prešovská univerzita v Prešove

Abstrakt: Predmetný príspevok približuje politické dôsledky pandémie COVID-19 v kontexte klasického politologického a sociologického konceptu dôvery spoločnosti v štát, jeho úlohu a fungovanie. Berúc do úvahy kombináciu špecifickosti uvedenej krízy a osobitosti spoločenskej konštelácie ostatných rokov, v odbornej rovine opätovne vyvstáva tradičná otázka dôvery v štát a jeho zvládanie politických, ekonomických, sociálnych a iných kríz. Prinajlepšom stagnujúca kvalita života občanov v ich parciálnych každodenných záležitostiach v čase súčasnej pandemickej krízy môže generovať dôsledky, ktoré majú politický odkaz v podobe straty spoločenskej dôvery nie len voči konkrétnym politickým reprezentáciám, ale voči štátu ako takému. Aj napriek tomu, že súčasná kríza nie je ojedinelá v dejinách ľudstva, jej jedinečnosť spočíva práve v konkrétnych spoločenských súvislostiach a ich konkrétnych prejavoch. Momentálne spoločenské preferencie, hodnoty a nálady sú z historického hľadiska špecifické a charakteristické práve pre súčasnú dobu. Z tohto dôvodu je prínosné skúmať a odhaľovať súvislosti krízy, ktorá už obdobu v dejinách má so súčasnými spoločenskými okolnosťami a ich dopadom na už tak nepriaznivý vzťah občanov voči štátu. Cieľom daného príspevku nie je v kontexte vyššie uvedeného prezentovať komparatívnu analýzu viacerých historických kríz (pandemických a politických), ale analyzovať opätovnú súvislosť medzi špecifickými dopadmi súčasnej pandémie na životy ľudí a ich následnú dôveru vo vzťahu k ich najvyššiemu inštitucionálnemu garantovi – štátu z hľadiska ich kvalitatívne nových životných skúseností.

Kľúčové slová: štát, občan, dôvera, kríza, kvalita života

Alternatíva vývoja ekonomiky po kovidovej kríze a jej dopady na kvalitu života

Marek Dobeš

CSPV SAV v Košiciach

Abstrakt: Zdravotná kríza, v ktorej sa nachádzame, má veľmi veľké sociálne dopady. Okrem nich sa dotýka i fungovania ekonomiky a má silný dopad na zvýšenie výdavkov štátneho rozpočtu. Otázkou je ako sa budú tieto výdavky rozpočtu kompenzovať, keď sa kríza skončí. V roku 2019 boli výdavky štátneho rozpočtu vo výške 17,5 miliardy eur. V roku 2020 to už bolo 26,3 miliardy a pre rok 2021 sa zatiaľ projekuje minimálne toľko. Pritom príjmy rozpočtu ostávajú stále približne na úrovni 15 miliárd eur ročne. Ekonomika má v zásade dve možnosti ako splácať dlhy, buď sa znížia výdavky štátneho rozpočtu, čo väčšinou znamená škrt v sociálnej oblasti, alebo sa zvýšia príjmy štátneho rozpočtu. Zatiaľčo doteraz boli v praxi populárne škrt, ktoré môžu priviesť pod hranicu chudoby stále viac ľudí, v našej práci sa zamýšľame nad spôsobmi zvyšovania príjmov rozpočtu tak, aby boli kompenzované rôznymi typmi progresívnych daní, ktoré menej zaťažujú nízko príjmové a stredno príjmové skupiny obyvateľstva.

Kľúčové slová: zdravotná kríza, ekonomika, kvalita života

Sociálna práca v pandemickej situácii

Martin Hamadej, Beáta Balogová & Miriama Boriščáková

Prešovská univerzita v Prešove

Abstrakt: Pomáhajúce profesie a zvlášť sociálni pracovníci čelili počas krízy COVID-19 jednému z najnáročnejších období z hľadiska pokrytia sociálnych potrieb klientov v tomto neistom scenári. Cieľom príspevku je ponúknuť pohľad na reakcie sociálnych pracovníkov vo vzťahu k zraniteľným skupinám počas pandémie. Príspevok sa prostredníctvom kvalitatívnej štúdie zameriava na sociálnych pracovníkov z rôznych oblastí intervencií s ktorými realizujeme hĺbkové pološtruktúrované rozhovory. Jedným z cieľov sociálnej práce je poskytovanie pomoci ľuďom v náročných životných situáciách, podpora a opora ich sociálneho fungovania. Pri analýze údajov sa zameriame na vplyv pandémie COVID-19 vo vzťahu k poskytovaným sociálnym službám, operatívnu intervenciu sociálnych pracovníkov pri riešení sociálnych problémov a saturáciu potrieb klientov samotných.

Kľúčové slová: sociálna práca, pandemická situácia, intervencia

Kvalita pracovnej starostlivosti o seba u sociálnych pracovníkov/čok v čase pandémie vo vybraných zariadeniach pre seniorov

Martin Knurovský & Beáta Balogová

Prešovská univerzita v Prešove

Abstrakt: Hlavným cieľom príspevku je identifikovať, ktoré faktory starostlivosti o seba u sociálnych pracovníkov/čok pomáhajú zlepšiť kvalitu života sociálnych pracovníkov/čok a tým aj zlepšiť ich profesijný výkon, ktorý bol obmedzený pandemiou COVID-19. V rámci príspevku bude realizovaný kvantitatívny výskum s využitím metodiky self-care, teda využijeme nami upravený autorský dotazník s názvom Starostlivosť o seba sociálnych pracovníkov a pracovníčok (Balogová, Poklembová, Miller 2017). Výskumný súbor budú tvoriť všetci zamestnanci zariadenia pre seniorov. Zámerom výskumu bude identifikovať, ktoré faktory starostlivosti o seba a v akej miere je možné ich posilniť.

Kľúčové slová: starostlivosť o seba, sociálni pracovníci, faktory starostlivosti o seba, kvalita života, sociálna práca

Vedomosti o starnutí a sociodemografické charakteristiky vysokoškolských študentov manažmentu, medicíny, psychológie a iných lekárske odborov

Jana Lukáčová, Monika Kačmárová, & Tatjana Búgelová

Prešovská univerzita v Prešove

Odpustenie u seniorov v súvislosti so životnou spokojnosťou

Iveta Schusterová

Trnavská univerzita v Trnave & Poradňa obetiam násilia v Trnave

Abstrakt: V príspevku sa autorka venuje vzťahu medzi odpustením a životnou spokojnosťou u seniorov, ktorí sa skôr či neskôr ocitnú pred otázkou zmierenia so smrťou, ktorému väčšinou predchádza odpustenie. Súbor tvorilo 90 seniorov prežívajúcich vrcholné obdobie svojho života v domácom prostredí. Vekové rozpätie seniorov bolo od 61 do 81 rokov. Priemerný vek bol 67,33 (SD=5,46). Na zistenie životnej spokojnosti seniorov bol použitý SWLS dotazník (Pavot, Diener, 1993) a Dotazník FPS (Forgiving Personality Scale) všeobecného odpustenia (Warren H. Jones (University of Tennessee)).

Kľúčové slová: odpustenie, životná spokojnosť

Súvislosti tendencie odpustiť druhým, sebe a situáciám s osobnostnými črtami Big Five

Lucia Záhorcová

Trnavská univerzita v Trnave

Abstrakt: Odpustenie je dôležitým faktorom kvality života. Cieľom príspevku bolo preskúmať súvislosti osobnostných črt Veľkej päťky s tendenciou odpustiť druhým, sebe a situáciám na slovenskej populácii. Výskumný súbor tvorilo 434 respondentov (264 žien, 170 mužov) vo veku od 18 do 65 rokov ($M = 35,19$; $SD = 12,65$). Údaje boli získané pomocou The Big Five Inventory-2 a Heartland Forgiveness Scale. Výsledky preukázali, že najsilnejším pozitívnym prediktorom tendencie odpustiť druhým bola prítivnosť. Neuroticizmus slabo negatívne predikuje tendenciu odpustiť druhým. Negatívna emocionalita silne negatívne predikovala odpustenie sebe, ako aj odpustenie situáciám. Odpustenie situáciám bolo slabo pozitívne predikované prítivnosťou a otvorenosťou.

Kľúčové slová: odpustenie druhým, odpustenie sebe, odpustenie situáciám, Big Five

Odpustenie vo vzťahu k prežívanej životnej zmysluplnosti u rozvedených jednotlivcov

Anabela Bujalková & Lucia Záhorcová

Trnavská univerzita v Trnave

Abstrakt: Cieľom práce bolo zistiť vzťah medzi odpustením a zmysluplnosťou života u rozvedených jednotlivcov. Výskumný súbor tvorilo 81 respondentov (58 žien, 23 mužov). Údaje boli získané Enrightových dotazníkom odpustenia, Škálou tendencie odpustiť a Škálou životnej zmysluplnosti. Otvorené otázky boli analyzované Modifikovaným konsenzuálnym kvalitatívnym výskumom. Bol zistený pozitívny vzťah medzi tendenciou odpustiť druhým a zmysluplnosťou života, ako aj nachádzaním zmyslu a pozitív v živote po rozvode. Ukázalo sa, že najčastejším nápomocným faktorom k odpusteniu partnerovi bola sociálna opora, brániacim faktorom negatívne spomienky a pocity. Hlavným zdrojom zmyslu života pred aj po rozvode bola rodina, po rozvode vystúpil do popredia súčasný partner, sebarealizácia a koníčky. Najvýznamnejším faktorom k zachovaniu životnej zmysluplnosti bola rodina.

Kľúčové slová: odpustenie, životná zmysluplnosť, nájdenie zmyslu, rozvod

Depresia, anxieta, stres a ďalšie psychosociálne prediktory problematického používania internetu a sociálnych médií u vysokoškolských študentov

Kristína Kmecová & Peter Babinčák

Prešovská univerzita v Prešove

Podpora autonómie a psychologická kontrola zo strany rodičov ako prediktory subjektívnej pohody adolescentov

Monika Kačmárová & Monika Navrátilová

Prešovská univerzita v Prešove

Abstrakt: Cieľom výskumu bolo overiť vzťah medzi podporou autonómie, psychologickou kontrolou zo strany matky a otca a subjektívnou pohodou adolescentov. Výskumný súbor tvorilo 102 respondentov vo veku 15 až 22 rokov ($M = 18.69$; $SD = 1.12$). Údaje boli zisťované pomocou dotazníkov: Škála emocionálnej habituálnej subjektívnej pohody (SEHP, Džuka & Dalbert, 2002), Škála spokojnosti so životom (SWLS, Pavot & Diener, 1993), Škála vnímanej podpory autonómie (P-PASS, Mageau et al., 2015). Významným pozitívnym prediktorom celkovej životnej spokojnosti bola vnímaná podpora autonómie zo strany matky aj otca, ktoré spolu vysvetlili 42% jej variancie. Vo významnom pozitívnom vzťahu k frekvencii prežívania pozitívnych emócií bola vnímaná podpora autonómie zo strany otca (38%) a v negatívnom vzťahu psychologická kontrola zo strany otca (6%). Psychologická kontrola zo strany otca prispievala tiež k častejšiemu prežívaniu negatívnych emócií (6%), kým vyššia miera podpory autonómie zo strany matky túto frekvenciu znižovala (24%).

Kľúčové slová: subjektívna pohoda, podpora autonómie, psychologická kontrola, adolescenti

Subjektívne vnímaná miera starostlivosti o seba v pomáhajúcich profesiách - predstavenie predvýskumu

Zuzana Poklembová, Martin Hamadej, Antónia Sabolová Fabiánová & Miriama Boriščáková

Prešovská univerzita v Prešove

Abstrakt: Cieľom príspevku je predstavenie predvýskumu zameraného na subjektívne vnímanú mieru starostlivosti u seba v pomáhajúcich profesiách. U participantov bola miera starostlivosti o seba zisťovaná prostredníctvom Škály profesionálnej a osobne starostlivosti o seba (Lee J. et al. 2013) a subjektívne vnímanej miery spokojnosti s profesionálnou a osobnou starostlivosťou o seba. Následne bol distribuovaný druhý dotazník ich rodinným príslušníkom, ktorý bol zameraný na ich vnímanie starostlivosti o seba primárnych respondentov výskumu.

Kľúčové slová: starostlivosť o seba, pomáhajúce profesie, sociálna práca

Kvalita sociálnych intervencií v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately

Miriama Boriščáková, Beáta Balogová & Martin Hamadej

Prešovská univerzita v Prešove

Abstrakt: Cieľom príspevku je prezentácia konceptu kvality, so zámerom merania efektivity sociálnych intervencií na Oddeleniach sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Realizovaný výskum zachytáva realitu pandémie situácie začiatku roka 2021 v rozmedzí mesiacov január až apríl. V rámci konceptu kvality vychádzame z epistemického významu slova kvalita, zohľadňujúceho kvalitu služby s dôrazom na jej spoločenský význam. V súvislosti s kvalitou v oblasti sociálnych služieb, hovoríme o napĺňaní jej základných atribútov ako úcta, akceptácia, subsistencia a osamostatňovanie, a to najmä vo vzťahu ku klientovi. Výsledky výskumu poukazujú na dobrú prax, ktorá môže byť inšpiratívna pre iné subjekty. Výskum bol realizovaný na podklade integrovanej výskumnej stratégie s využitím kvantitatívnej metódy dotazníka a kvalitatívnej metódy štruktúrovaného online rozhovoru.

Kľúčové slová: kvalita sociálnych intervencií, kvalita života, sociálnoprávna ochrana detí, sociálna kuratela

Všeobecný základný príjem ako nástroj udržania kvality života

Marek Dobeš

CSPV SAV v Košiciach

Abstrakt: Zdravotná kríza ukázala okrem iného krehkosť nášho sociálneho systému. V čase lockdownu prišlo mnoho ľudí o podstatnú časť svojich príjmov a zvýšila sa ich existenčná neistota. V tejto súvislosti sa opäť vynára koncept všeobecného základného príjmu, ktorý by garantoval minimálnu finančnú istotu pre každého občana bez ohľadu na podmienky, v ktorých sa nachádza. Pri všeobecnom základnom príjme má každý istotu istého finančného zabezpečenia. To je veľmi silný psychologický faktor, ktorý výrazne ovplyvňuje kvalitu života. V početných štúdiách o všeobecnom základnom príjme sa zistilo, že ľudia boli spokojnejší, mali čas na tvorivé aktivity. Nepotvrдили sa obavy skeptikov, že takýto príjem uvrhne ľudí do lenivosti či drogovej závislosti. V príspevku analyzujeme skúsenosti krajín so všeobecným základným príjmom, jeho výhody a nevýhody, možnosti jeho financovania a psychologické dopady na duševné zdravie ľudí.

Kľúčové slová: zdravotná kríza, všeobecný základný príjem, kvalita života